

#turvaa
tärkeimmät

TYÖTURVALLISUUSOPAS

Työturvallisuusjohtaminen
pk-yrityksessä

OSA A

POHJANTÄHTI
Ihmisen kokoinen vakuutusyhtiö

MIHIN TYÖTURVALLISUUS- JOHTAMISTA TARVITAAN?

Työturvallisuudella tähdätään hyvinvoiviin työntekijöihin, sujuvaan työhön ja poissaolokustannusten välttämiseen. Niin kuin kaikkea tuloksellista tuottamista, työturvallisuuttakin pitää johtaa. Tässä oppaassa kerrotaan, mitä työturvallisuuden johtaminen on.

1. Hyödyt

Työturvallisuusjohtaminen tukee tuloksellista liiketoimintaa. Johtamisen avulla varmistetaan, että henkilöstö toimii ammattitaitoisesti hyvässä yhteistyössä ja asiakkaalle toimitetaan luvatut tuotteet sekä palvelut sovitussa aikataulussa.

Työturvallisuuteen panostava yritys toimii säädöstenmukaisesti, pitää yllä kil-

pailukykyistä yrityskuvaa ja säästää poissaolokustannuksissa.

Työturvallisuusjohtamisen tärkein tavoite on, että kaikki pääsevät työstä terveenä ja vammoitta kotiin.

Esimerkki

- Elinkeinoelämän keskusliitto on arvioinut, että yhden sairauspoissaolopäivän hinta on noin 350 €. Se pitää sisällään työvoiman sivukulut ja välilliset kustannukset (esimerkiksi tuottavuuden menetykset, tuuraajien hankinnan, ylityöt ja hallinnointikulut). Hinta voi olla paljon suurempikin, jos kallis kone seisoo käyttämättä tai vuokratila palveluitta. Jos työntekijä on poissa 9 päivää, kustannuksia kertyy yhteensä 3 150 € (=9*350 €).
- Jos 50 henkilön yrityksessä jokainen on poissa keskimäärin 9 päivää vuodessa (sairauspoissaolo-% 4, poissaolopäiviä yhteensä 450) ja kuukausipalkka on keskimäärin 2 250 €, kustannukset ovat vuodessa yhteensä 161 460 €. Jos sairauspoissaolot saadaan puolittumaan, säästöä kertyy 80 730 €. (Tällöin poissaoloja henkeä kohden on 4,5 päivää ja yhteensä 225 vuodessa. Sairauspoissaolo-% on 2.)

Jokainen torjuttu tapaturma on säästöä – tai paremminkin: yksikin tapaturma edellyttää aikamoisen määrän lisä-

myyntiä, kun liiketoiminnalla on tarkoitus tuottaa voittoa. Investointi turvallisuuden kannattaa.

Esimerkki

- Yrityksessä on sattunut vakava läheltä piti -tilanne, jossa nojatikkaat ovat luisaneet huoltoasentajan alta. Jos asentaja olisi loukkaantunut, seuraus olisi ollut viikkojen poissaolo ja töiden viivästyminen. Kustannukset ainakin 7 500 €.
- Investointipäätös: Yritykseen hankitaan nojatikkaiden tilalle huoltoportaat, joiden hinta on 750 €. Niiltä työ sujuu kätevästi ilman kurkotteluja ja tehokkaasti; eikä putoamistapaturma ole mahdollinen.

2. Tahtotila ja tavoitteet

Johdon on hyvä

- tiedottaa selkeästi tahtonsa ja perustella, miksi työturvallisuus on tärkeää
- konkretisoida työturvallisuustavoitteet kaikkia koskeviksi tekemisiksi
- määrittää, mitä kussakin asemassa tehtäviin kuuluu.

Esimerkki

Olemme yhdessä sopineet työturvallisuustavoitteemme:

1. pysymme työtapaturmitta kaikissa vuoroissa
2. jokaisen työpiste ja sen ympäristö on järjestyksessä
3. kukin noudattaa niitä ohjeita, joita omaan työhön kuuluu
4. työssä käytetään aina niitä henkilönsuojaimia, jotka on sovittu
5. jokainen tekee parhaansa työturvallisuuden ylläpitämisessä mm. ilmoittamalla havaitsemansa vaarat.

3. Vastuut ja tehtävät

Työntekijöiden työturvallisuudesta ja terveydestä vastaa työnantaja. Vastuu perustuu Työturvallisuuslakiin (TTL 738/2002). Se velvoittaa kaikkia yrityksiä kokoon ja toimialaan katsomatta työolojen jatkuvaan ennakoivaan parantamiseen, niin etteivät työntekijät vahingoitu työssään fyysisesti eivätkä henkisesti.

Johdon tehtäviä ovat mm.

- tavoitteiden asettaminen ja niiden saavuttamisen seurantavälineiden ylläpito
- resurssointi ja turvallisuuteen investointi
- esimiesten vastuutus ja koulutus työturvallisuustehtäviinsä
- ohjeistus
- koneiden ja ympäristön turvallisuuden varmistaminen.

Työnjohdolle kuuluu

- suunnitella ja organisoida työt niin, että ne voidaan toteuttaa turvallisesti
- perehdyttää ja kouluttaa työntekijät
- tarkkailla työympäristöä ja työn tekemistä ja puuttua epäkohtiin
- tunnistaa työntekijöiden kanssa vaaroja
- tutkia tapaturmat ja vaaratilanteet oppimismielessä

- kehittää työtä turvallisiksi havaintojen pohjalta.

Työntekijän on

- noudatettava työnantajan laatimia turvallisuusohjeita
- käytettävä työssä edellytetyjä henkilönsuojaimia ja työvaatetusta sekä pidettävä niistä huolta
- käsiteltävä aineita ja työvälineitä oikein
- varmistettava, että suojalaitteet ovat asianmukaisesti käytössä.

Jokaisen kuuluu lisäksi käyttäytyä asiallisesti ja huolehtia myös työtovereidensa turvallisuudesta. Hyvällä työpaikalla ei jätetä työkaveria, vaan opastetaan häntä turvalliseen suorittamiseen. Jokaisen velvollisuuksiin kuuluu ilmoittaa havaitsemistaan vaaroista ja korjata puutteet, jos taitoa riittää.

Ellei jotain hommaa pysty tekemään turvallisesti, asiasta on keskusteltava esimiehen kanssa.

Työntekijöiden
työturvallisuudesta
ja terveydestä vastaa
työnantaja.

Esimerkki

- Työntekijä huomaa, että työväline on rikki ja voi aiheuttaa tapaturman. Sillä ei saa aloittaa työntekemistä. Hän ilmoittaa puutteen esimiehelleen. Laite korjataan. Työ saa jatkaa.
- Työalueella käy toimihenkilö, joka huomaa, ettei nostimessa ole tarkastusmerkintää. Hän ilmoittaa asiasta vastuuhenkilölle. Nostin tarkastetaan, jonka jälkeen sitä voi taas käyttää.

Turvallisuuslainmyönneistä voi koitua rikosoikeudellisia seuraamuksia niin yhteisölle kuin yksittäisille vastuuhenkilöille.

Säädösten noudattamista valvoo aluehallintovirasto.

Esimerkki

- Työntekijä käyttää sahaa, josta puuttuu suojalaite. Sormi leikkautuu irti. Työnjohtaja oli tiennyt vaarasta, mutta "sallinut" vaarallisen työtavan käytön puuttumatta siihen. => Työnjohtaja tuomitaan työturvallisuusrikoksesta sakkorangaistukseen.
- Suojalaitteen käyttöön on laadittu kirjallinen ohje, jonka mukaisesti työntekijä perehdytetään laitteen käyttöön. Työntekijä ei noudata ohjetta, vaan ohittaa suojalaitteen ja loukkaantuu. Kyseessä on merkittävä myötävaikutus tapahtumaan. => Työntekijän vakuutuskorvausta voidaan pienentää.

4. Päivittäisjohtamisen merkitys

Käytännössä työnjohdolla on erittäin tärkeä tehtävä huolehtia, että työturvallisuus on joka päivä mukana arkisissa suoritteissa – ettei se unohdu työn tuiskeessa.

Työntekijöitä kannattaa innostaa työturvallisuuden ylläpitoon ja antaa heille

tunnustusta hyvin ja turvallisesti tehtyä työstä, siististä työympäristöstä sekä ideoista, joita heiltä tulee turvallisuuden kehittämiseen.

Turvallisuuden hoitamisessa tarvitaan kaikkia – ja kaikkien sitoutumista yhteisiin pelisääntöihin.

5. Yhteistoiminta työturvallisuusasioissa

Työnantaja ei pysty hoitamaan työturvallisuutta yksin. Työturvallisuutta tehdään yhdessä työntekijöiden kanssa.

Työturvallisuuden hoitamisen tukena ja edustuksellisenä johdon yhteistyökumppanina toimii työsuojeluorganisaatio.

Siihen kuuluu

- työnantajan edustajana työsuojelupäällikkö, ellei se ole toimitusjohtaja itse
- yli 10 hengen työpaikoilla myös työsuojeluvaltuutettu, jonka työntekijät valitsevat.

Yli 20 hengen työpaikoilla toiminta organisoidaan työsuojelutoimikunnaksi.

Työnantajan on järjestettävä Työterveyshuoltolain (THL 2001/1383) mukaisesti ennakoiva työterveyshuolto työntekijöilleen, jos työssä on yksikin työntekijä. Työterveyshuollon toiminta lähtee yrityksen tarpeista, jotka sovitaan yhdessä ja esitetään työterveyshuoltosopimuksessa.

Työterveyshuolto auttaa mm.

- tekemällä työpaikkakäyntien ja muiden selvitysten pohjalta toimenpide-ehdotuksia työperäisten kuormitustekijöiden ja altisteiden torjumiseksi
- työkykyä uhkaavissa tilanteissa kehittämään tapoja, joilla pitää työntekijän työkyky yllä.

6. Työturvallisuuden sisältö

Työturvallisuustehtävien hoitamisen varmistamiseksi laki edellyttää laatimaan työsuojelun toimintaohjelman ja -toimintasuunnitelman. Jokaisella yrityksellä on oma suunnitelma, koska jokaisella yrityksellä on omat työturvallisuusriskinsä, joiden välttämiseksi suunnitelma tehdään. Suunnitelma perustuu vaarojen tunnistukseen.

Työntekijän turvallisuutta ja terveyttä voivat uhata

- tapaturmavaarat (esimerkiksi taakan alle jääminen, koneiden ja laitteiden käytön vaarat, korkeissa paikoissa puutoamisvaara, liikkumisessa kompastumisvaara)
- fyysinen kuormittuminen (esimerkiksi raskas tai hankalissa asennoissa tapahtuva työ, nostot, työpisteen huono ergonomia)
- psykososiaalinen kuormittuminen (esimerkiksi kiire, toistuvat keskeytykset,

- jatkuva valppaana olo, kiusaaminen).
- kemialliset ja biologiset vaaratekijät (esimerkiksi vaaralliset aineet, materiaalit, pölyt, käryt)
- fysikaaliset haittatekijät (esimerkiksi melu, valo-olot, värinä ja säteily).

Vaarojen toteutuminen voi johtaa tuki- ja liikuntaelinvaihtoihin, psyykkisiin ongelmiin, ammattitauteihin ja työtapaturmiin.

Työn vaarojen selvittämisen ja arvioinnin pohjalta sovitaan toimenpiteet riskien poistamiseksi tai ainakin pienentämiseksi. Mitä vakavammasta vaarasta on kyse (esimerkiksi voi loukkaantua vakavasti tai jopa kuolla) ja mitä todennäköisempää on, että vaara voi toteutua, sitä tärkeämpää on yrittää poistaa vaara kokonaan tai keksiä keinoja, joilla riskiä voi pienentää.

Esimerkki

- **Vaara:** Keski-ikäinen työntekijä tekee raskasta nostotyötä käsin.
- **Seuraus:** Tilanne voi johtaa oireiden kroonistumiseen, tapaturmaan ja jopa työkyvyttömyyteen muutaman vuoden sisällä.
- **Todennäköisyys:** Henkilöllä on jo selkäoireita. On hyvin todennäköistä, että vaivat pahenevat ajan myötä, ellei asialle tehdä mitään. Työ ei ole riskien osalta hallinnassa.
- **Toimenpide:** Pohditaan yhdessä, mitä asialle voi tehdä. Sovitaan, että hankitaan ko. työhön keventäjä tai koneellinen nostolaite. Työntekijä opastetaan laitteen käyttöön. Seurataan tilannetta ja päivitetään se seuraavan kerran riskikartoitukseen.

Työsuojelun toimintaohjelmassa kerrotaan työturvallisuuden hoitamiseksi tarvittavat toimintatavat ja toimenpiteet.

Siinä esitetään

- työympäristön ja toiminnan kuvaus
- kehittämistavoitteet ja -toimenpiteet
- seurantakohteet
- työsuojelun linkittyminen yrityksen toimintaan
- toimintaohjelman seuranta ja ylläpito
- työnantajan ja työntekijöiden vastuut

- työsuojeluorganisaatio ja työterveyshuolto sekä niiden tehtävät
- työturvallisuusperehdytys.

Työsuojelun toimintaohjelma voidaan laatia omana asiakirjanaan, tai se voi olla osa yrityksen muuta toimintaohjetta, kuten laatujärjestelmää. Toimintaohjelmaan voi liittää muitakin asiakirjoja, kuten työterveyshuollon toimintasuunnitelman ja yrityksen turvallisuusohjeet.

Muista!

1. Selvitä ja arvioi vaaroja henkilöstön kanssa säännöllisesti.
2. Arvioi ennalta työturvallisuusvaarojen mahdolliset seuraukset ja toteutumisen todennäköisyys.
3. Laadi työsuojelun toimintaohjelma ja toimenpidesuunnitelma riskien välttämiseksi ja seuraa suunnitelman toteuttamista.
4. Hoida työterveyshuoltosopimus kuntoon, jotta saat yrityksesi tarpeita vastaavaa palvelua.
5. Perehdytä henkilöstö työturvallisuuteen, vastuisiinsa ja tavoitteisiinsa.
6. Luo tapaturmista ja vaaratilanteista oppivaa kulttuuria.
7. Anna säännöllisesti sitouttavaa työturvallisuuskoulutusta esimiehille ja työntekijöille.
8. Investoi työturvallisuuteen - se kannattaa.

OTA YHTEYTTÄ
JA KYSY LISÄÄ!

POHJANTÄHTI KESKINÄINEN VAKUUTUSYHTIÖ

Yritysassiakaspalvelu   020 763 4052
Sähköinen asiointipalvelu   oma.pohjantahti.fi

www.pohjantahti.fi

Y-tunnus: 0146905-4

POHJANTÄHTI
Ihmisen kokoinen vakuutusyhtiö

Pohjantähden puhelinnumeroihin soittaessasi maksat vain puhelinoperaattorisi hinnaston mukaisen matkapuhelinmaksun (mpm) tai paikallisverkkomaksun (pvm).